

# החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 189 בס"ד ערש"ק פרי וישב (תעסג, סגרינ) כ"ג כסלו תשס"ג

## פנינים יקרים

**וישב יעקב בארץ מגורי אביו (ל"א, א)** בקש יעקב לישב בשלוה, אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוה בעוה"ז? כתוב בספר השלה"ק: ואם כך ליעקב אבינו מה יחשוב הדיוט כמונו, על כן ירבה בצדקה ובנמח"מ יהיה נכנע וישוב אל ה' בכל לבבו.

**וישב יעקב וגו' (ל"א, א)** איתא במדרש ראה כת של כלבים וישב לו כיניהם, היינו כשרואה אדם שבאים עליו צרות לא יבקש עצות אידך לברוח מהצרות, אלא מתוך הסבל עצמו הרי הוא צריך למצא לו מקום, וזהו ע"י אמונה בלב שלם שהכל מהש"ת, ממילא הרי כל הצער הוא רק איזה הסתר חיצוני ובפנימיותם הרי הכל טוב. (שפתי צדיק)  
**לך נא ראה את שלום אחיך (ל"א, יד)** השתדל נא לראות רק את שלימותם של אחיך ולא את פגמיהם, את מעלותם ולא את חסרונותיהם. (רבי שמחה בונם מפשיסחא)

**אלה תולדות יעקב יוסף (ל"א, ב)** לעולם אין לו ליהודי להסתפק במה שכבר השיג ולהיעצר במקום אחד, כי אם לשאוף להתעלות מעלה מעלה להיות בבחינת מוסיף והולך. וזהו אלה תולדות יעקב - אלה צריכים להיות מעשיו של כל יהודי בבחינת יעקב - יוסף להשיג יותר ויותר.

**וישאלהו האיש לאמור מה תבקש (ל"א, טז)** האיש צריך תמיד לשאול ולדעת מה תבקש - כלומר אל תשכח את מבוקשך עלי אדמות...

**הנה בעל החלומות הלזה בא (ל"א, יט)** יוסף עבר מה שעבר ובסוף נתברר לו כי הכל לטובה כך גם יסורי ישראל יווכחו לדעת ביום גאולתם כי הכל לטובה, וזהו בשב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים, וכאשר יקץ קץ הגאולה יבינו שהכל היה חלום. (הרה"ק מרמנוב זצ"ל)

**מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו (ל"א, כז)** מה בצע מפעולה אפילו ממצוה שיש צורך לכסותה ולהסתירה, מעשה שיש צורך לכסותו סימן שאינו רצוי...

**וישלח יהודה את נדי העזים ביד רעהו העדולמי (ל"א, כ)** צריך אדם שיהא לו רע נאמן אשר לפניו יוכל לגלות את כל מסתורי נשמתו מעלותיה ומגערותיה...

**ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח, ויהי בבית אדוניו המצרי (ל"א, ב)** אצל יוסף מעידה עליו התורה כי ויהי ה' את יוסף שהיה רבוק בהש"ת גם כאשר ויהי איש מצליח, גם כאשר ויהי בבית אדוניו המצרי כשהיה בשפל המדרגה, כלומר שיוסף עמד בנסיון העוני ובנסיון העושר...

**ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה וכו' (ל"א, י)** הרבי ר' ברוך ממזובו' אמר בדרך מליצה לא ידע יוסף לשפוט בנפשו אידך יעשה, עד שנמלך ואמר לעצמו כיון שהיא מסיתה אותו יום יום סימן שזה מצד היצה"ר שכך דרכו שלא להרפות, ואילו היצר טוב אינו מציע אלא פעם אחת.

**ותרענה באחו וכו' (מ"א, ב)** בפרות הרעות לא כתוב ותרענה באחו. כשישראל באחדות וכל אחד יש לו עין טובה על חברו אין שום הסתר ואין מדת הדין שולטת.

**קבעום ועשאוים יו"ט בהלל והוראה, כתבנו במקום אחד כי ע"י הלל והוראה עשאו הימים הטובים הלל, וביאור הענין.** דכתיב נתת ליראיך גם להתנוסס מפני קישט וכו'. פי' הקב"ה עושה נסים לבג"י כדי להגביה אותם להוציאם מהמבע, וצריך להיות שע"י הנס שהקב"ה משנה הטבע עבורנו כן צריך האדם לעורר נפשו לצאת מהמבע וזהו להתנוסס. (שפת אמת)

**ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד, רמז ליראה עילאה, ע"י הראיה בהם כמ"ש וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.** פירוש על ידך יגיע להם היראה כי הראיה בצדיקים הקדושים הללו מועלת ליראת שמים. (תפארת שלמה)



180

2

שיחת הרא"ש י"ז א"ר תשכ"ט, נכתב ע"י הר"ם כפ' הכותן.

## אשרי אדם מפחד תמיד

חז"ל: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, וכמו שכתוב (תהלים צ"ד): לולא ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, על כן מי שמעלה על דעתו שיש לו היכולת להתגבר על היצר ואינו צריך לקיים מאמר הכתוב אשרי אדם מפחד תמיד אינו אלא טועה.

זאת עלינו לדעת אם האדם אינו מתעורר בהכרת השפלות ואינו מתעורר לחיות בפחד מהמציאות העצמי אלא רק בעת הלחץ, זוהי הוכחה שאינו עובד עבודתו בקודש באמת. כי הכרת השפלות המתעוררת רק בעת הלחץ אינה הכרה של שפלות והכנעה כלפי הרבש"ע אלא כלפי עצמו. מפני שעד עכשיו חשב שהוא "מוישה גרויס" - (משה הגדול), חכם הרזים המסוגל לתמרן בכל הענינים ובכל הצרכים על הצד הטוב ביותר. והנה פתאום מצא את עצמו סגור ומסוגר בתוך צרה ומצוקה וחושב שהכרת השפלות היא המפלט היחידי שלו.

שפלות כזאת אינה מופנה כלפי הרבש"ע אלא ככדור אקמול כלפי עצמו. ואם אין לה קשר אל הרבש"ע ברור שלא יצא מזה כלום, אדרבה שפלות כזאת עלולה להוביל את העצבות והיאוש. ההיפך מהרגשת גדלות העצמי.

מאידיך מי שנמצא בפחד התמידי, זאת אומרת שתמיד חי בפחד ממציאותו ותמיד מכיר את שפלותו, הרי הוא מקושר אל מציאות הבורא ומכיר גדלותו יתברך בכל עת ועונה, וממילא אין מקום ליאוש כלל,

שלמה המלך אומר במשלי (כ"ה י"ד) אשרי אדם מפחד תמיד, פירושו מאושר האדם אשר פחד ה' מהווה עבורו ענין תמידי. זאת אומרת שתמיד חי בפחד ממציאותו ותמיד מכיר את שפלותו עד שרואה את עצמו אפס מוחלט, הזקוק תמיד לחסדי השי"ת המרובים (שישמור עליו בכל עת ורגע ובכל ענין וענין).

להיות בפחד תמידי אינו חסרון, אדרבה שלמה המלך מתאר את המפחד התמידי כאדם מאושר באמרו "אשרי" אדם מפחד תמיד, כי רק המפחד התמידי ממציאותו ורק המכיר התמידי בשפלותו רק הוא זוכה להיות דבוק אל השי"ת בורא ומנהיג בדבקות אמיתית. ומי שאין לו פחד תמידי ושפלות תמידי כל ימותיו נמצאת בסכנה, כי החשיבה שלו מהאלקות הולכת ומתמעטת עד שעלול לשכוח לגמרי שיש רבש"ע. מפני שהגאווה העצמית תופסת את מקום הדבקות לאלקות. וככל שהגאווה העצמית עולה כך יורדת תחושת דבקות הבורא, כי אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד, כמו כדור שלג הולך ומסתבך עד שמתנתק ח"ו לגמרי מהרבש"ע.

יש ברחוב נטיה לראות בפחד ה' כדבר מאוים. אנשים חושבים שאם הם מפתחים תחושה של שקט ושלוה יש להם איכות חיים יותר טובה, הם יותר בטוחים הם יותר מאושרים. האמת שטעות הוא בידם. חשיבה זו אינה אלא נסיון לברוח מההתמודדות ומהכרת המציאות העצמי. הלא המציאות האמיתי הוא כפי שאמרו

# שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א



המשך מנחם קודש

189  
X

האדם נמצא במאבק תמידי בין התחושה של: כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה (דברים ח', י"ז) לתחושה של: אשרי אדם מפחד תמיד. אם רצונו של האדם להיות דבוק אל השי"ת בדבקות האמיתי אין לו דרך אחרת מאשר להתבודד תמיד בינו לבין עצמו ולהתבונן בגדלות הבורא ובשפלות עצמי עד שיגיע להכרה הברורה שאין אדם נוקף אצבע מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה. ומתוך הכרה זו עליו לצעוק אל השי"ת מקירות הלב: הורנו ה' דרךך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך (תהלים פ"ו) מאידך אם לא יתאמץ להכיר שפלות עצמו מתוך התבודדות והתבוננות, עלולה להתפתח אצל האדם התחושה של כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה: ואז הקב"ה ברחמיו המרובים יביא על האדם מצוקה כל שהיא, כדי לעודדו ולדרבנו על ההתבודדות והתבוננות על מנת להגיע אל הכרת השפלות האמיתי. והנה כאשר האדם קולט מיד שהמצוקה הזאת היא אות מבעל הרחמים הרי זה טוב. אבל אם ח"ו אינו קולט מיד הרי שהמצוקה תתרחב יותר ויותר עד שיגיע למצב של כאבים המביאים את האדם לעצבות ליאוש ולדכאון. ע"כ חשוב מאד לקבוע עתים להתבודדות ולהתבוננות ולהרבות בתפלה להשי"ת להתעורר בהכרת גדלות הבורא ושפלות העצמי ללא לווי של כאבים ומצוקות.

האדם שזוכה לחיות את הפסוק: אשרי אדם מפחד תמיד מוסיף נדבך בתקון השלמות כי ע"כ מתקשר לרבש"ע מתוך שמחה ואושר, משא"כ מי שאינו מקיים הפסוק

אדרבה שרוי בשלוח האמיתית: כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי (תהלים קל"א), כתינוק הנמצא בחיק האם בתחושת הבטחון באלקים אין עוד מלבדו.

במוצאי ש"ק אומרים: אמר רבי יוחנן בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו. במאמר זה מביאים את הפסוק מישעיהו (כ"ז ט"ו). כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו, מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים. הנביא אומר בשם ה'. מצד אחד הוא יתב"ש רם ונשא שוכן עם מלאכים, ומצד שני שוכן בתוך הנדכאים ושפלי הרוח. בזה שהקב"ה משפיל עצמו ושוכן בתוך הכאבים והמצוקות של אותם הנמצאים בפחד התמידי ובשפלות התמידי.

שימו לב בהבדל הגדול שיש בין אלו הנמצאים בפחד התמידי ובשפלות התמידי לאלו המפתחים תחושה של שפלות רק בזמן שהם בצרה ומצוקה. הלא ההבדל ביניהם הוא מן הקצה אל הקצה. אלו המקיימים: אשרי אדם מפחד תמיד הרי הם דבוקים מתוך שפלותם העמוקה אל הקב"ה השוכן בתוך טומאותם. וכדברי הנביא ישעיהו את שפל רוח אשכון להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים. לעומת זאת אלו המפתחים תחושה של שפלות רק מתי שלא מסתדרים בחיים. שפלות כזאת ביסודה גאווה ובטחון עצמי מופרז, ומובילה אל העצבות הדכאון והיאוש. הרי ששני סוגי השפלות לא קרבים זה לזה כלל אף ששניהם מוגדרים באותו מטבע לשוני "שפלות".

# שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א



המשך משיב קודם

189

T

והנמהר. איך אנו מסוגלים להתחבר בצער גלות השכינה כאשר אנו כל כך מגושמים, האם אנו מסוגלים להבין אפס קצהו של צער גלות השכינה? אמנם כל זה נכון כאשר האדם חי את התחושה של ה"אני". אבל כאשר האדם מבטל את האני וזורק את עצמו אל מציאות הבורא יתברך שמו, כל המחיצות נופלות. ואז האדם מסוגל להבין את הכאבים של הזולת מבלי שיצטרך לחוש זאת על בשרו. די לו באשרי אדם מפחד תמיד להתחבר לכאב של הזולת וממנה להתחבר לצער גלות השכינה. ועיי"כ לחוק לב נדכאים בדברי אמונה ובטחון ולהוסיף נדבך לגאולה השלמה.

מתקשר לרבש"ע מתוך כאבים ומצוקות. המתקשר מתוך כאבים ומצוקות אין לו כל סכוי לקרב את הגאולה, לעומת זאת מי שמתקשר מתוך שמחה ואושר מפרסם שם ה' בעולמות ומקרב את הגאולה השלמה. הרא"ש הרחיב את הדבור בענין זה ואמר: העולם הגשמי בנוי בצורה כזאת אשר אין לאדם המסוגלות להבין את הכאב של הזולת אם לא עבר על בשרו כאב דומה. ואם כן הדבר נמצא, שהעולם צריך להיות מסובב כל עת בכאבים ויסורים, לו רק כדי להבין את הכאבים של הזולת. האם זהו באמת רצונו של הקב"ה? יתר על כן הכאבים שיש לשכינה הקדושה בגלות המר

## הודעות חשובות

לפי בקשת הרא"ש שליט"א לאמר אליהם ההגה"ק בביהמ"ק 'אמונה ישראל' יוצאים פלמחים בשבוע

לציון בן בן יצחק

כח"כ להגה"ק שיעור בלח"כ גיטין בין השנים 11 - 12 לפנה"ס בבית הרא"ש יוסף הנשיא 5

איה אלבר קודש פי' מקץ זמן אנונה, (נוסחים אחרים, פריטים 62) 6535774 - 02

## שהשמחה במעונם

מורנו הרא"ש שליט"א להכנס הגין לעול המצוות

הר"ר משה הרשטיק ומשפ' להכנס הנכד לעול המצוות

הר"ר דוד קסטלניץ ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר שמואל יעקובסון ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר ישעיה בורגשטיין ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר ארי' יעקובסון ומשפ' להולדת הבן

הר"ר משולם מורגנשטרן ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר יצחק מורגנשטרן ומשפ' להולדת הבת



ח"ל ע"י

משרכת החברותא  
חד שני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 פקס

ת.ד. 5080

ירושלים 91050